

**КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ КЪМ
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
– ЧЕРНА ГОРА –**

**Брюксел, 15 декември 2025 г.
(OR. en)**

AD 21/25

LIMITE

CONF-ME 8

ДОКУМЕНТ ПО ПРИСЪЕДИНЯВАНЕТО

Относно: ОБЩА ПОЗИЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
– Глава 13 „Рибарство“

ОБЩА ПОЗИЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Преговорна глава 13 Рибарство

Настоящата позиция на Европейския съюз се базира на неговата основна позиция за Конференцията за присъединяване с Черна гора (AD 23/12 CONF-ME 2) и се подчинява на залегналите в нея принципи за водене на преговорите, а именно:

- становище, изразено от една от страните по определена преговорна глава, по никакъв начин не предопределя позицията, която може да бъде заета по други глави;
- договореностите, дори и частични, постигнати в хода на преговорите по глави, които подлежат на разглеждане в последователен ред, не могат да се считат за окончателни преди постигането на цялостно споразумение;
- изискванията, изложени в точки 24, 28, 41 и 44 от рамката за преговори.

ЕС насърчава Черна гора да продължи процеса на привеждане на законодателството си в съответствие с достиженията на правото на ЕС (като отбелязва, че допълнителни елементи от достиженията на правото на ЕС могат да влязат в сила преди присъединяването), да осигури ефективното им въвеждане и прилагане и да разработи още преди присъединяването политики и инструменти, възможно най-близки до тези на ЕС.

ЕС отбелязва, че в преговорните си позиции AD 1/16 CONF-ME 1 и AD 18/25 CONF-ME 5 Черна гора приема достиженията на правото на ЕС по глава 13, които са в сила към 18 септември 2025 г., и декларира, че ще бъде готова да ги прилага към датата на присъединяването си към Европейския съюз.

Общи принципи

Като цялостен отговор на исканията на Черна гора ЕС припомня общата си преговорна позиция, че преходните мерки имат изключителен характер, ограничени са по време и обхват и се придружават от план, в който се определят точно етапите за прилагане на достиженията на правото на ЕС. Те не трябва да включват изменения на правилата или политиките на ЕС, да нарушават тяхното правилно функциониране или да водят до значително нарушаване на конкуренцията.

ЕС припомня принципа на изключителната компетентност на ЕС относно опазването на морските биологични ресурси съгласно общата политика в областта на рибарството. ЕС припомня целите на общата политика в областта на рибарството (ОПОР), а именно да се гарантира, че дейностите, свързани с риболова и аквакултурите, са екологично устойчиви в дългосрочен план, че се управляват по начин, който съответства на икономическите и социалните ползи и ползите за заетостта, и че допринасят за осигуряване на продоволственото снабдяване.

ЕС подчертава, че приемането от Черна гора на достиженията на правото на ЕС предполага приемане на режима на ЕС относно достъпа до водите и ресурсите.

ЕС отбелязва, че секторът на рибарството в Черна гора е малък и че съществуващият административен капацитет е ограничен.

Управление на ресурсите и флота

ЕС отбелязва значителния напредък на Черна гора в привеждането на законодателството ѝ относно рибарството в съответствие с достиженията на правото на ЕС във всички области, обхванати от тази глава.

ЕС отчита значението на приемането на **стратегията относно рибарството за периода 2024 – 2029 г.** с всеобхватен план за действие, в който подробно се описват ключовите стъпки за транспонирането, изпълнението и прилагането на достиженията на правото на ЕС, за да се подготви пълното привеждане в съответствие с общата политика в областта на рибарството (ОПОР). ЕС насърчава Черна гора да довърши набелязаните правни, административни и инвестиционни реформи в сроковете, посочени в тази стратегия.

ЕС отбелязва приемането на новия **закон за морския риболов**, който представлява основата за пълно изпълнение на международните задължения на национално равнище. ЕС отбелязва, че благодарение на закона Черна гора вече е приела голяма част от достиженията на правото на ЕС по глава 13, както и че той отразява **основните принципи на ОПОР** и съответните регионални организации за управление на рибарството (РОУР). Със закона се уреждат **управлението на ресурсите и флота**, установяването на **системи за проверки и контрол**, управлението на дейностите по отношение на **незаконния, недеklarиран и нерегулиран (ННН) риболов, събирането на данни** в риболовния сектор, опазването на рибните ресурси и защитата на морските екосистеми посредством **технически мерки**, като целта му е да се осигурят екологично устойчив риболов, икономически и социални ползи, трудова заетост и наличност на храна.

ЕС счита, че този закон представлява първостепенното основание за сектора на рибарството. Законът изисква по-нататъшното приемане на вторично законодателство, за да бъдат взети под внимание техническите особености, съдържащи се в регламентите на ЕС относно рибарството. Актовете на вторичното законодателство ще определят, наред с другото, по-подробни правила относно условията за получаване на лицензии за търговски и любителски риболов и разрешения за някои видове търговски риболов, специфичните риболовни съоръжения, условията и ограниченията за извършване на риболовни дейности, системата за наблюдение на плавателните съдове, надзора на проверките, етикетирането на продуктите от риболова и изискванията за проследимост, забранените за риболов видове и минималните размери за някои видове риба, събирането на данни и регистъра на риболовния флот. ЕС очаква всички актове на вторичното законодателство и правилници да бъдат приети до датата на присъединяване. ЕС ще следи отблизо приемането и прилагането на това вторично законодателство.

В областта на **събирането на данни** ЕС приветства усилията на Черна гора за изграждане на технически и ресурсен капацитет и ангажимента ѝ, че към датата на присъединяване администрацията в областта на рибарството ще може да обменя всички необходими данни с Европейската комисия.

ЕС отбелязва, че Черна гора отправя искане за следните преходни периоди за прилагането на достиженията на правото на ЕС по тази глава след датата на присъединяване:

- Да бъде освободена за период от три години от пълното прилагане на член 13, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1967/2006 на Съвета, с който се забранява използването на теглени съоръжения на три морски мили от брега или в рамките на 50-метровата изобата, там където тази дълбочина се достига на по-късо разстояние от брега, на част А от приложение IX към Регламент (ЕС) 2019/1241 по отношение на европейската сардина (*Sardina pilchardus*), с която се определя минимален референтен размер за опазване от 11 cm в Средиземно море, и на част Б, точка 2 от Регламент (ЕС) 2019/1241, с която базовият размер на окото за ограждащи мрежи се определя на най-малко 14 mm, за риболовни дейности в залива Boka Kotorska.

Черна гора иска по време на този преходен период да бъде разрешено използването на крайбрежни грибове с размер на окото 12 – 20 mm в залива Voka Kotorska, което да бъде съпътствано от задължение за приемането на национален план за управление за всички оградящи мрежи в съответствие с член 19 от Регламент № 1967/2006 на Съвета. Този преходен период е поискан, тъй като риболовният метод с крайбрежни грибове („potegaše“) в залива Voka Kotorska е многовековна културна традиция и има силно социално-икономическо измерение за местните семейства. Според оценката на Комисията ЕС счита, че това традиционно риболовно съоръжение, при което рибата е затворена в мрежата и се тегли ръчно към брега, може да се счита за оградяща мрежа, което прави искането за дерогация от член 13, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1967/2006 на Съвета неприложимо. Тази временна дерогация за период от три години от датата на присъединяване ще бъде предоставена на не повече от 24 малки и предимно ръчно теглени плавателни съда, чиито лицензии за риболов са непрехвърляеми и непродаваеми и които извършват дейност само през някои периоди от годината. Не се оказва въздействие върху морското дъно и обемът на улова, който е около 150 kg, е твърде малък, предназначен е само за местния пазар и би бил специално етикетирани.

- Да бъде освободена за период от три години от пълното прилагане на член 13, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1967/2006 на Съвета, с който се забранява използването на гъргъри в 300-метровата зона от брега или на 50-метровата изобата, където тази дълбочина е достигната на по-късо разстояние от брега.

Черна гора иска по време на този преходен период да бъде разрешено използването на мрежи гъргър с височина до 70 метра и дължина до 400 метра в 300-метровата зона от брега или на 50-метровата изобата и на дълбочини, по-малки от 70 % от общата височина на оградящата мрежа гъргър, което да бъде съпътствано от задължение за приемането на национален план за управление в съответствие с член 19 от Регламент (ЕО) № 1967/2006 на Съвета. Тази временна дерогация за период от три години от датата на присъединяване ще бъде предоставена на не повече от 17 плавателни съда, плаващи под знамето на Черна гора. Използването на това традиционно риболовно съоръжение е строго ограничено географски и във времето. В планирания вторичен акт допълнително ще бъдат уточнени пространствените и времевите условия, приложими за плавателните съдове, използващи мрежи гъргър в залива Voka Kotorska, и за тях ще бъдат определени места за разтоварване с цел по-голяма ефективност на контрола и наблюдението.

- Да бъде освободена за период от три години от пълното прилагане на част В, точка 2 от приложение IX към Регламент (ЕС) 2019/1241, с която дължината на мрежи гъргър и гъргър без затягащо въже се ограничава до 800 метра при пад от 120 метра, освен за гъргъри, използвани за целеви улов на риба тон.

Черна гора иска по време на този преходен период да бъде разрешено използването на мрежи гъргър с височина до 180 метра, което да бъде съпътствано от задължение за приемането на национален план за управление в съответствие с член 19 от Регламент № 1967/2006 на Съвета. Тази временна дерогация за период от три години от датата на присъединяване ще бъде предоставена на не повече от 3 плавателни съда, плаващи под знамето на Черна гора в териториални води и при установени квоти за улова. Временната дерогация е поискана заради геоморфологията на Адриатическия басейн. Пред Черна гора е разположена най-голямата дълбочина на Адриатическо море (1300 метра) със силни притоци на течения и голяма прозрачност на водата. Рибата лесно излиза от мрежите, а изменението на климата обикновено води до повишаване на температурата на морската вода, в резултат на което рибата се придвижва към по-дълбоки води. Черна гора счита, че промените в конструкцията на мрежите гъргър, по-специално ограничаването на височината им до 120 метра, биха възпрепятствали значително улова на дребни пелагични видове, което ще доведе до съществено намаляване на количествата улов и ще направи сектора нерентабилен.

ЕС взема под внимание, че посочените по-горе преходни периоди са поискани поради особеностите на крайбрежието на Черна гора и с цел запазване на традиционните риболовни дейности. ЕС отчита, че поисканите преходни периоди имат много ограничен обхват както по отношение на географското и времето им прилагане, така и по отношение на броя на засегнатите плавателни съдове и очакваните количества улов. Допълнителните ограничителни мерки и условия също свеждат до минимум използването на тези преходни периоди и отражението им. Освен това е важно да се отбележи, че риболовните дейности, обхванати от тези преходни периоди, не оказват значително въздействие върху морската среда и че към датата на присъединяване Черна гора ще трябва да спазва задълженията, свързани със защитата на местообитанията и морските видове, засегнати от риболовните дейности, както се изисква съгласно регламенти 1967/2006 и 2019/1241. Въз основа на тези съображения ЕС счита, че посочените по-горе искания за преходни периоди от три години от датата на присъединяване са приемливи и е съгласен със специфичните договорености, посочени по-горе.

Пазарна политика

ЕС отбелязва, че **законът на Черна гора за организацията на пазара на продукти от риболов и аквакултури** полага основата за регулиране на пазара на продукти от риболов и аквакултури, като същевременно гарантира ефективното функциониране на този пазар, определя условия за етикетването на продуктите, пуснати на пазара, укрепва конкурентоспособността на производителите чрез създаването на организации на производителите и осигурява адекватен контрол на прилагането на мерките за организация на пазара. Законът е приведен в съответствие с Регламент (ЕС) № 1379/2013 относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури. ЕС очаква Черна гора да завърши привеждането на законодателството си в съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на пазарната политика с приемането на необходимото вторично законодателство до датата на присъединяване.

Структурни действия и държавна помощ

ЕС отбелязва, че **законът на Черна гора за структурните мерки и разпределянето на държавната помощ в областта на рибарството и аквакултурите** определя механизмите за структурна политика и прилагане на **структурни мерки** и е приведен в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 и Регламента за ЕФМДРА (Регламент 2021/1139). ЕС взема под внимание, че законът също така определя **държавната помощ** и нейното разпределение и е приведен в съответствие с член 107 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

ЕС взема под внимание ангажимента на Черна гора да измени до датата на присъединяване съществуващото законодателство, когато то е в противоречие с новоприетите рамкови закони по тази глава от достиженията на правото на ЕС. ЕС призовава Черна гора да изготви и представи ясно описание на планираната работа по измененията.

Международни споразумения

ЕС взема под внимание, че Черна гора няма споразумения в областта на рибарството с трети държави. ЕС припомня, че към датата на присъединяване или на най-ранната възможна дата след това Черна гора трябва да се оттегли от двустранни споразумения в областта на рибарството, освен ако те не предоставят достъп до морските биологични ресурси на трета държава.

ЕС подчертава ангажимента на Черна гора да приеме и изпълнява международните ангажименти на ЕС в областта на рибарството. В тази връзка ЕС отбелязва присъединяването на Черна гора към Генералната комисия по рибарство за Средиземно море (GFCM) през януари 2008 г. и ратифицирането на Международната конвенция за опазване на рибата тон в Атлантическия океан (ICCAT) през юли 2025 г. Ако Черна гора разполага с исторически данни за улова в рамките на ICCAT, тези данни ще бъдат включени в съществуващите общи количества на улова на Европейския съюз. Настоящият коефициент на разпределение, приложим за съществуващите държави членки, не подлежи на изменение.

ЕС взема под внимание ангажимента на Черна гора да ратифицира до датата на присъединяване Споразумението на ООН относно прилагането на разпоредбите на Конвенцията на ООН, свързана с опазването и управлението на трансгранично преминаващите и далекомигриращите рибни запаси.

ЕС припомня текущата работа на Европейската комисия за оценка на изпълнението и въздействието на Регламент (ЕС) № 1380/2013 относно ОПОР, както и на текущото прилагане на Регламент (ЕО) № 1224/2009 на Съвета, изменен с Регламент (ЕС) 2023/2842 (преразгледания регламент за контрол на рибарството), чрез редица вторични законодателни актове, като до 2029 г. ще влязат в сила нови правила. ЕС приканва Черна гора редовно да се информира за развитието по глава 13 от достиженията на правото на ЕС.

Аквакултури

ЕС взема под внимание, че Черна гора прие и нов **закон за аквакултурите**, който установява правното основание за ефективното функциониране на сектора, определяйки условията за предоставяне и отнемане на лицензии за аквакултури, за пускане на пазара на продукти от аквакултури, за управление на чужди и неприсъстващи в района видове и за събиране на данни в сектора. Пълното привеждане в съответствие обаче ще бъде постигнато чрез приемането на вторично законодателство, с което ще се приложи Регламентът относно използването в аквакултурите на чуждоземни и неприсъстващи в района видове (Регламент (ЕО) № 708/2007), и приемането на национален план за аквакултурите, който вече е в процес на подготвяне. ЕС очаква Черна гора да е приела всички необходими актове на вторичното законодателство и правилници до датата на присъединяване.

Институционална рамка и административен капацитет за проверки и контрол

ЕС отбелязва, че Черна гора е създала подходяща **регулаторна и институционална рамка**, включително специална дирекция по рибарството към Министерството на земеделието, горите и управлението на водите (МЗГУВ), и допълнителни контролни органи като дирекцията по безопасността на храните, ветеринарните и фитосанитарните въпроси и граничната полиция към Министерството на вътрешните работи. В областта на структурните мерки, държавната помощ и пазарните политики работят също счетоводната служба на МЗГУВ и неговите отдели „Структурни мерки, държавна помощ, фондове от ЕС и организация на пазара в областта на рибарството и аквакултурите“ и „Икономически анализи“, а по отношение на събирането на данни важна роля имат Институтът по морска биология в Котор (ИМБК) и Статистическата служба на Черна гора (MONSTAT).

ЕС приветства трайния ангажимент на Черна гора за засилване на нейния **административен капацитет и капацитет за контрол и проверки**. Планът за действие за засилване на административния капацитет и капацитета за контрол и проверки беше приет през юли 2025 г. ЕС призовава Черна гора да продължи дейностите си за набиране на 13 допълнителни служители до 2028 г., с което общият брой на работещите в дирекцията по рибарството ще достигне 24, като всички те ще отговарят пряко за изпълнението на ОПОР.

ЕС отбелязва ангажимента на Черна гора до датата на присъединяване да замени и осигури ново ИТ оборудване за дирекцията и новосъздадения Център за наблюдение на рибарството (ЦНР), както и да предостави нови превозни средства за екипите за проверка.

ЕС оценява положително усилията на Черна гора да разшири отговорностите, свързани с надзора на проверките, така че такива отговорности да бъдат възложени и на оправомощените служители от гранична полиция, и да се съсредоточи върху обучението на оправомощените служители, като допълнително засили капацитета за проверки.

ЕС очаква Черна гора да продължи усилията си за пълно въвеждане и прилагане на достиженията на правото на ЕС по глава 13 по начин, който гарантира ефективното им и ефикасно изпълнение, осигурявайки отчетност, справедливост, прозрачност и силни гаранции срещу корупцията на всички равнища. ЕС ще следи отблизо изпълнението на ангажиментите на Черна гора, включително адаптирането на нейната правна рамка посредством предвиденото вторично законодателство и на административния ѝ капацитет.

* * *

Въз основа на изложените по-горе съображения ЕС отбелязва, че на този етап не са необходими по-нататъшни преговори по тази глава.

Наблюдението на напредъка по отношение на постигането на съответствие с достиженията на правото на ЕС и тяхното прилагане ще продължи в хода на преговорите. ЕС подчертава, че ще следи с особено внимание всички посочени по-горе конкретни въпроси, за да се гарантира, че Черна гора разполага с необходимия административен капацитет да прилага достиженията на правото на ЕС по настоящата глава. Необходимо е да се отдели особено внимание на връзките между настоящата глава и други преговорни глави. Окончателна оценка на съответствието на законодателството на Черна гора с достиженията на правото на ЕС и на способността на страната за тяхното прилагане може да бъде направена едва на по-късен етап от преговорите. Освен цялата информация, която ЕС може да изиска с оглед на преговорите по тази глава и която трябва да бъде предоставена на Конференцията, ЕС приканва Черна гора редовно да представя на Съвета за стабилизиране и асоцииране подробна писмена информация за напредъка в прилагането на достиженията на правото на ЕС.

Като се имат предвид всички посочени по-горе съображения, при необходимост ЕС ще разгледа отново тази глава в подходящ момент.

ЕС отбелязва, че в преговорните си позиции AD 1/16 CONF-ME 1 и AD 18/25 CONF-ME 5 Черна гора приема достиженията на правото на ЕС по глава 13, които са в сила към 18 септември 2025 г. ЕС отбелязва още заявеното от Черна гора, че ще продължи процеса на привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС и че ще бъде готова да ги прилага към датата на присъединяването си към Европейския съюз.

Освен това ЕС припомня, че е възможно между 18 септември 2025 г. и приключването на преговорите към достиженията на правото на ЕС да се добавят нови елементи.

**ПРОЕКТ — ПРАВНИ ИЗМЕНЕНИЯ, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ОБЩАТА ПОЗИЦИЯ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

ПРИЛОЖЕНИЕ [XX]

Списък по член [XX] от Акта за присъединяване: преходни мерки

[X.] РИБАРСТВО

32006 R 1967: Регламент (ЕО) № 1967/2006 на Съвета от 21 декември 2006 г. относно мерките за управление на устойчивата експлоатация на рибните ресурси в Средиземно море, за изменение на Регламент (ЕИО) № 2847/93 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1626/94 (ОВ L 409, 30.12.2006 г., стр. 11).

32019 R 1241: Регламент (ЕС) 2019/1241 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за опазване на рибните ресурси и защита на морските екосистеми чрез технически мерки, за изменение на регламенти (ЕО) № 1967/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и на регламенти (ЕС) № 1380/2013, (ЕС) 2016/1139, (ЕС) 2018/973, (ЕС) 2019/472 и (ЕС) 2019/1022 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 894/97, (ЕО) № 850/98, (ЕО) № 2549/2000, (ЕО) № 254/2002, (ЕО) № 812/2004 и (ЕО) № 2187/2005 на Съвета.

- а) Чрез дерогация от част А (*Sardina pilchardus*) и част Б, точка 2 от приложение IX към Регламент (ЕС) 2019/1241 на не повече от 24 плавателни съда, плаващи под знамето на Черна гора, чиито лицензии за риболов са непрехвърляеми и непродаваеми, временно се разрешава да ловят сардина под минималния референтен размер за опазване от 11 cm с крайбрежни грибове с размер на окото най-малко 12 mm в залива Voka Kotorska за период от три години от датата на присъединяване, което е съпътствано от задължението за приемане на национален план за управление на риболова, извършван с всички ограждащи мрежи, в съответствие с член 19 от Регламент (ЕО) № 1967/2006 на Съвета, и при условие че уловът от тези съоръжения има етикет, на който са посочени видът риболовно съоръжение и точната риболовна зона, и че предлагането му на пазара е ограничено до местния пазар. През посочения период може да се извърши преглед и, когато е целесъобразно, актуализация на националния план за управление. Най-късно на датата на присъединяване Черна гора представя на Комисията списък на плавателните съдове, за които се отнася преходният период, включително техните характеристики и капацитет, изразени в GT и kW.
- б) Чрез дерогация от член 13, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1967/2006 на Съвета на не повече от 17 плавателни съда, плаващи под знамето на Черна гора, чиито лицензии за риболов са непрехвърляеми и непродаваеми, временно се разрешава да използват мрежи гъргър с височина до 70 метра и дължина до 400 метра в 300-метровата зона от брега или на 50-метровата изобата, където тази дълбочина е достигната на по-малко разстояние от брега, и на дълбочини, по-малки от 70 % от общото падане на мрежата гъргър, в залива Voka Kotorska за период от три години от датата на присъединяване, което е съпътствано от задължението за приемане на национален план за управление на риболова, извършван с мрежи гъргър, в съответствие с член 19 от Регламент (ЕО) № 1967/2006 на Съвета. През посочения период може да се извърши преглед и, когато е целесъобразно, актуализация на националния план за управление. Черна гора ще приеме планиран вторичен акт, в който допълнително ще бъдат уточнени пространствените и времевите условия, приложими за плавателните съдове, използващи мрежи гъргър в залива Voka Kotorska, и определените места за разтоварване с цел по-голяма ефективност на контрола и наблюдението.

Чрез дерогация от част В, точка 2 от приложение IX към Регламент (ЕС) 2019/1241 на 3-те плавателни съда, плаващи под знамето на Черна гора, временно се разрешава да използват мрежи гъргър с височина до 180 метра в териториалните води и в рамките на установените квоти за улов за период от три години от датата на присъединяване.